

Akými témami vyhrať voľby?

Martin Slosiarik, agentúra FOCUS, október 2009

OBSAH

- Spoločenská atmosféra – nálady v populácii
- Trendy v účasti vo voľbách
- Názory na regionálnu samosprávu
- Čo hovoria výsledky regionálnych volieb 2005

OBSAH

- **Spoločenská atmosféra – nálady v populácii**
- Trendy v účasti vo voľbách
- Názory na regionálnu samosprávu
- Čo hovoria výsledky regionálnych volieb 2005

Najzávažnejšie problémy Slovenska

	2002	2004	2006	2008	
životná úroveň, sociálne istoty	59	80	79	75	
nezamestnanosť	65	59	53	45	↓
zdravotníctvo	33	36	33	23	↓
morálka, korupcia	31	22	24	22	
fungovanie ekonomiky	21	16	10	21	↑
kriminalita, zločin	18	17	22	16	
etnické problémy	5	3	5	16	↑
politika, demokracia	19	10	10	9	
školsťvo, vzdelávanie	8	16	10	7	
bývanie	9	5	6	6	
súdnicťvo, legislatíva	0	3	6	4	
.....					

„Ktoré problémy pokladáte na Slovensku za najzávažnejšie?“
(otvorená otázka, respondenti mohli uviesť 3 najzávažnejšie problémy)

Čo trápi obyvateľov Slovenska na lokálnej úrovni?

	populácia	malé obce do 2 tisíc obyvateľov	väčšie obce 2-5 tisíc obyvateľov	mestá 5-50 tisíc oby.	väčšie mestá 50-100 tisíc	veľké mestá nad 100 tisíc
cestné komunikácie	30	20	40	33	41	26
životné prostredie	22	16	20	24	33	24
nezamestnanosť, sociálne istoty	20	16	16	25	25	13
kriminalita, vandalizmus	15	4	15	19	20	23
inžinierske siete	12	23	28	4	0	0
zeleň, možnosti na oddych	11	4	8	11	18	22
Rómovia	9	15	15	8	7	2
architektúra, výstavba	9	5	13	10	9	11
občianska vybavenosť	8	7	11	9	4	10
materské školy, jasle	6	6	6	8	6	4
zdravotníctvo/ školstvo	5	3	7	5	3	5
korupcia/ hospodárenie	3	2	3	4	3	3
iné	14	17	16	16	8	10
nič, so všetkým som spokojný/á	4	7	6	3	3	2

„Ktoré problémy by mala miestna samospráva – teda starosta a poslanci – vo Vašom meste alebo obci predovšetkým riešiť?“
(otvorená otázka)

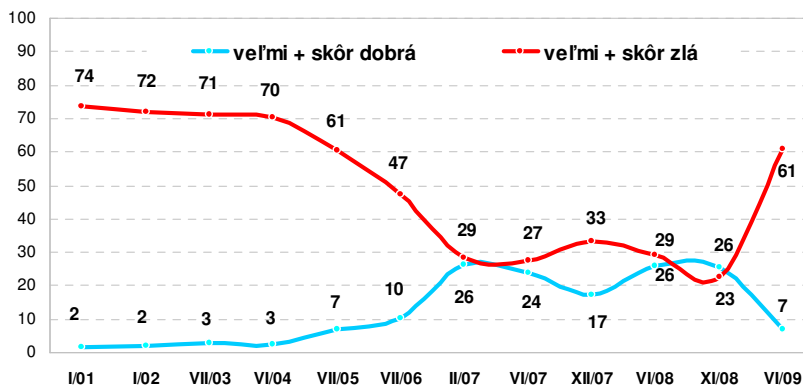
Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

Zdroj: FOCUS, september 2009

5

Nálady v populácii

(Hodnotenie súčasnej ekonomickej situácie)

„Ako by ste zhodnotili súčasnú ekonomickú situáciu Slovenska?“
(dopočet do 100% tvoria odpovede „ani dobrá, ani zlá“ a „nieje“)

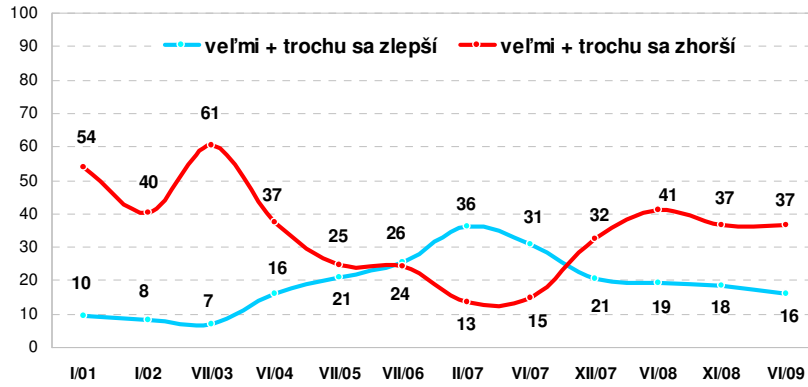
Zdroj: FOCUS

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

6

Nálady v populácii
(Očakávania vývoja ekonomickej situácie)

„Aká bude podľa Vás ekonomická situácia na Slovensku o rok?“
(dopočet do 100% tvoria odpovede „nezmení sa“ a „nevie“)

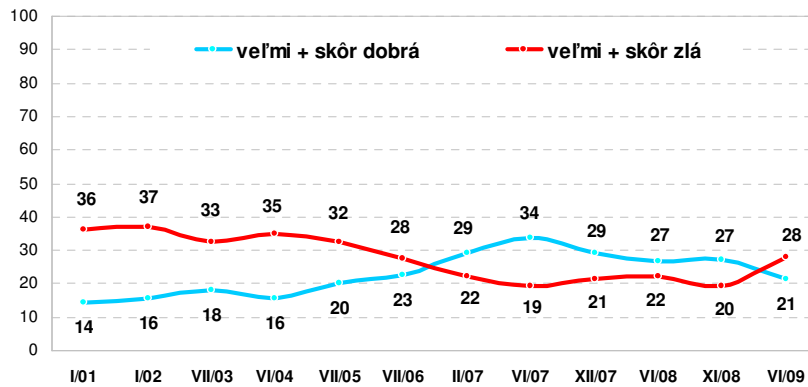
Zdroj: FOCUS

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

7

Nálady v populácii
(Hodnotenie súčasnej životnej úrovne domácností)

„Ako by ste zhodnotili súčasnú životnú úroveň Vašej domácnosti?“
(dopočet do 100% tvoria odpovede „ani dobrá, ani zlá“ a „nevie“)

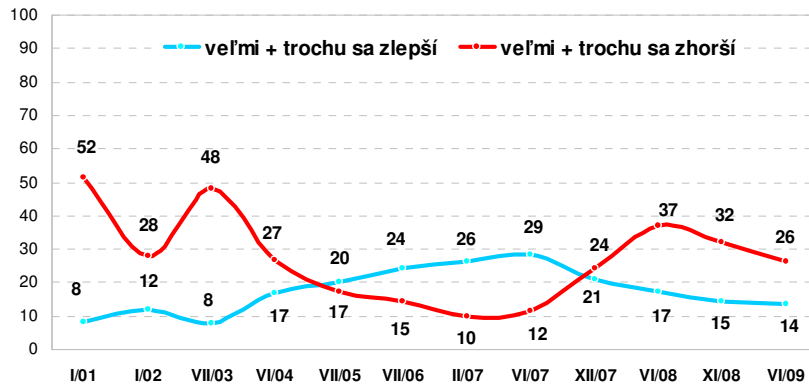
Zdroj: FOCUS

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

8

Nálady v populácii
(Očakávania vývoja ekonomickej situácie)

„Myslíte si, že životná úroveň Vašej domácnosti sa v budúcom roku ...?“
(dopočet do 100% tvoria odpovede „nezmení sa“ a „nevie“)

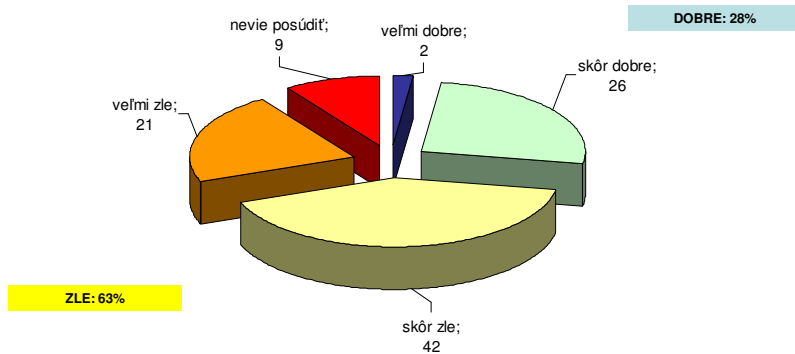
Zdroj: FOCUS

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

9

Nálady v populácii
(Ako vláda SR zvláda boj s krízou)

Zdroj: FOCUS, september 2009

„Ako, podľa Vás, vláda Slovenskej republiky zvláda boj proti hospodárskej kríze?“

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

10

Nálady v populácii
(Ako vláda SR zvláda boj s krízou podľa straníckych preferencií)

Politická strana	veľmi + skôr dobre	veľmi + skôr zle
SMER - SD	52	40
ĽS - HZDS	41	59
<i>priemer SR</i>	<i>28</i>	<i>63</i>
SNS	27	61
KDH	27	69
nerozhodnutí	22	59
Most - Híd	19	74
SDKÚ - DS	14	78
nevoliči	13	77
SMK	9	80

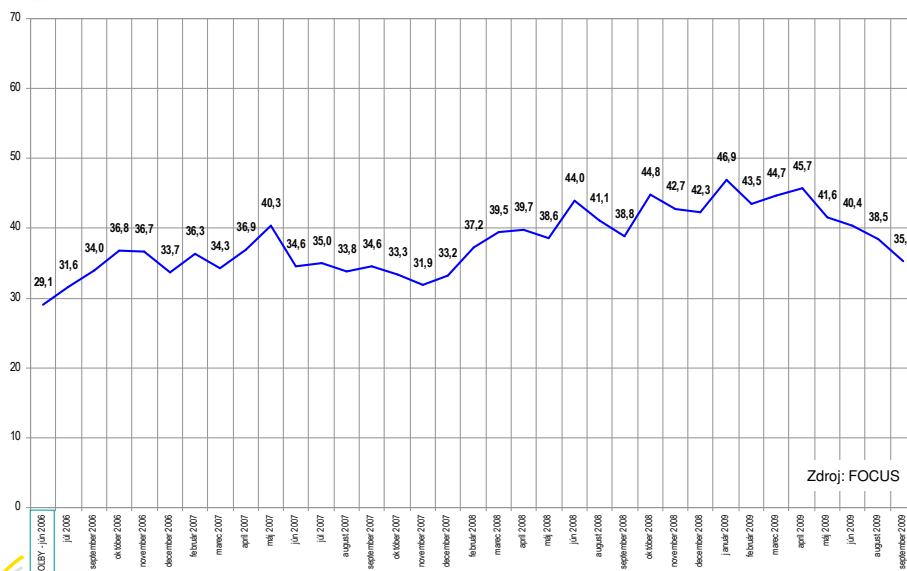
Zdroj: FOCUS, september 2009

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

11

Volebné preferencie: **SMER – SD**
(jún 2006 – september 2009, údaje v %)

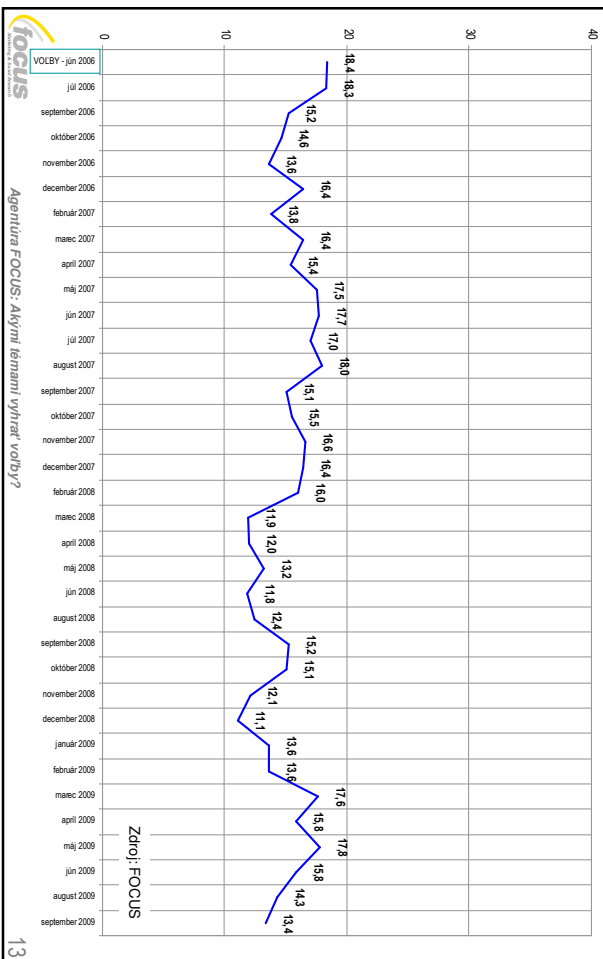
Zdroj: FOCUS

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

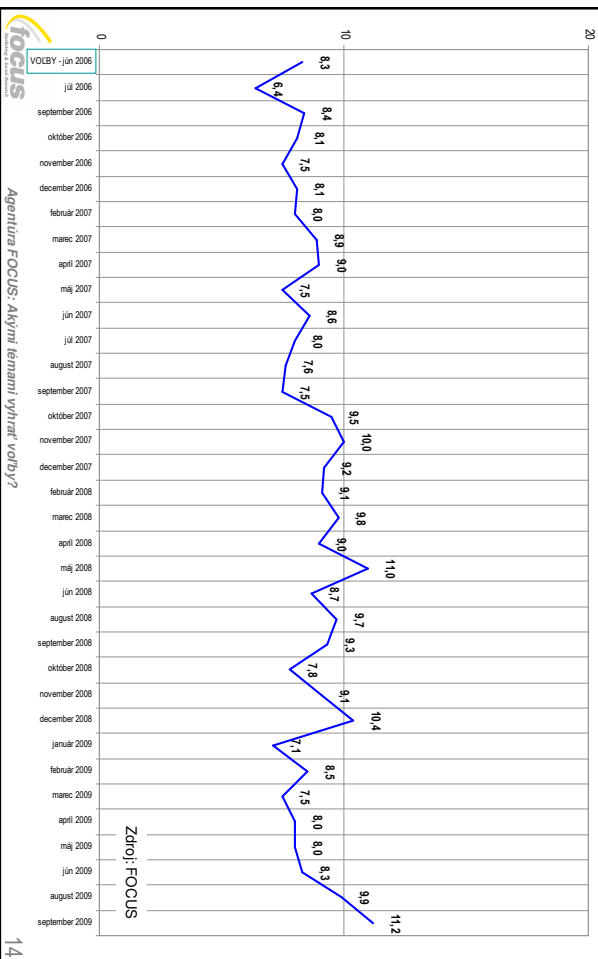
12

Volebné preferencie: **SDKÚ – DS**
(jún 2006 – september 2009, údaje v %)

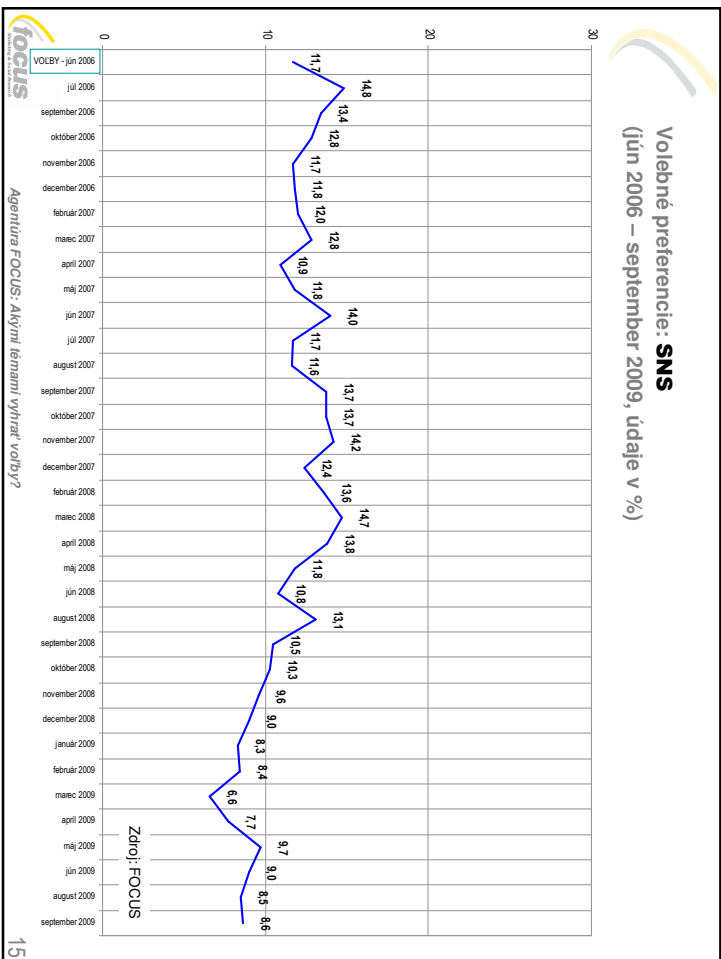
13

Volebné preferencie: **KDH**
(jún 2006 – september 2009, údaje v %)

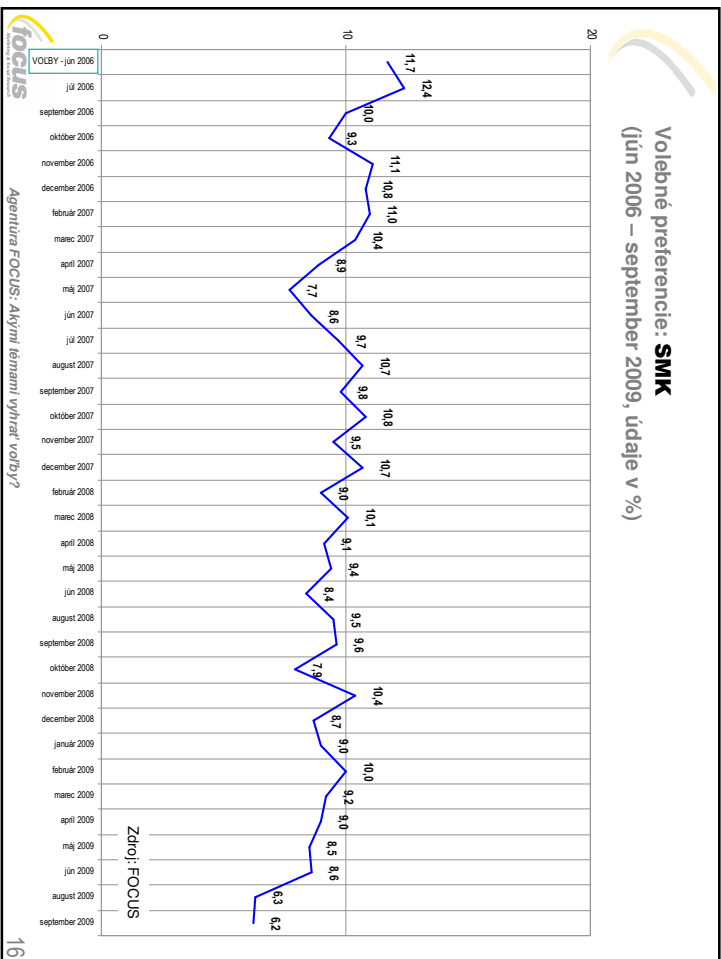
14

Volebné preferencie: **SNS**
(jún 2006 – september 2009, údaje v %)

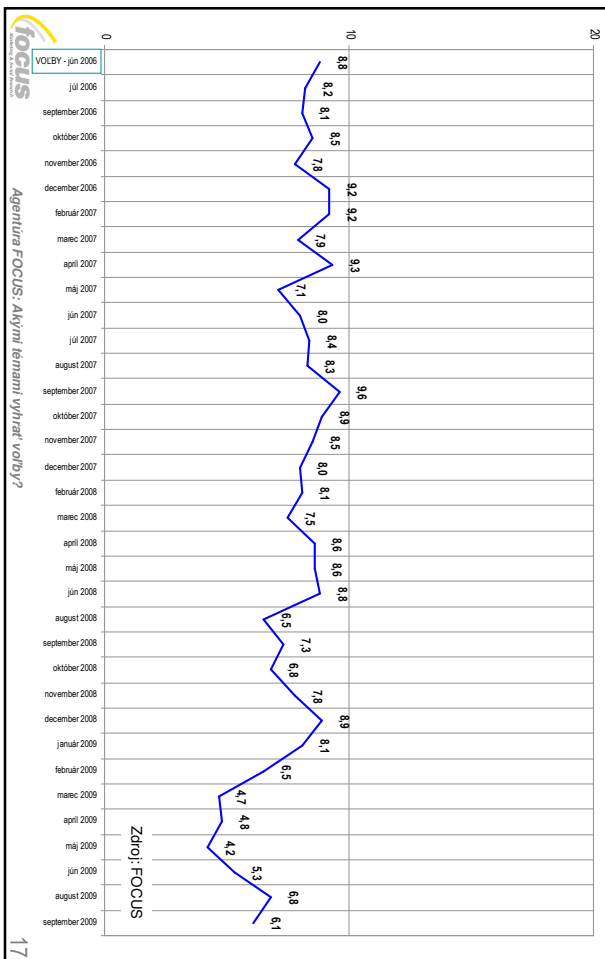
15

Volebné preferencie: **SMK**
(jún 2006 – september 2009, údaje v %)

16

Volebné preferencie: **LS - HZDS**
(jún 2006 – august 2009, údaje v %)

17

Volebné preferencie: **Most - Hid**
(júl 2009 – september 2009, údaje v %)

18

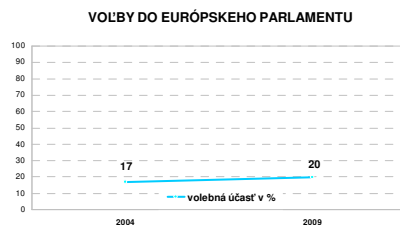
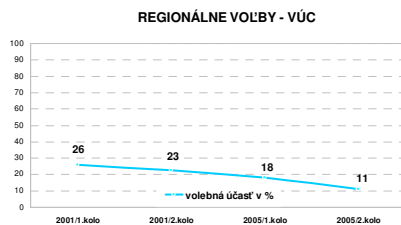
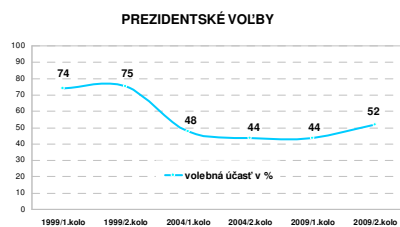
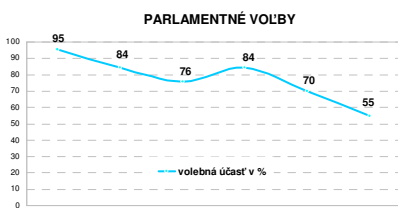

OBSAH

- Spoločenská atmosféra – nálady v populácii
- **Trendy v účasti vo voľbách**
- Názory na regionálnu samosprávu
- Čo hovoria výsledky regionálnych volieb 2005

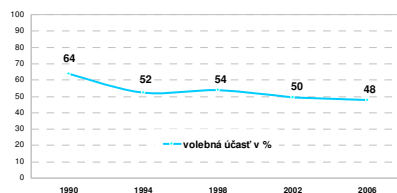
Trendy v účasti vo voľbách (porovnanie)

Zdroj: ŠÚ SR

Trendy v účasti vo voľbách (porovnanie)

KOMUNÁLNE VOĽBY

Zdroj: ŠÚ SR

PRAVDEPODOBNOŠŤ ÚČASTI NA VOĽBÁCH DO VÚC 2009

0% (volieb do VÚC sa určite nezúčastním)	16,1%
10%	5,9%
20%	7,2%
30%	5,5%
40%	5,5%
50%	18,5%
60%	6,1%
70%	7,9%
80%	7,7%
90%	8,9%
100% (volieb do VÚC sa určite zúčastním)	10,6%

Zdroj: FOCUS, september 2009

„V polovici novembra sa na Slovensku uskutočnia voľby do vyšších územných celkov (VÚC), teda tzv. župné voľby. Do akej miery je pravdepodobné, že sa na týchto voľbách zúčastníte alebo nezúčastníte? Pokúste sa mieru svojho rozhodnutia zúčastniť alebo nezúčastniť sa volieb do VÚC vyjadriť pomocou stupnice na tomto lístku, kde 0% znamená, že sa týchto volieb určite nezúčastníte a 100% znamená, že sa ich určite zúčastníte.“

DŮVODY NEÚČASTI NA VOĽBÁCH DO VÚC

► (spontánne odpovede, možnosť viacerých odpovedí, v %)

aj tak sa nič nezmení/ je to zbytočné/ politici len sľubujú a myslia na seba/ sklamanie z politiky	39
má málo informácií o kandidátoch, nepozná ich	21
nezaujíma sa o to, je mu to jedno	19
o činnosti VÚC nemá informácie	9
časová / pracovná zaneprázdnenosť	7
o voľbách do VÚC nemá žiadne informácie	4
chýba vhodný kandidát	3
voľby sú len fraška, všetko je vopred rozhodnuté	2
nevie	8

Zdroj: FOCUS, október 2005

„Prečo sa respondenti neplánujú zúčastniť na voľbách do VÚC, resp. váhajú nad svojou účasťou v týchto voľbách?“ (otvorená otázka, možnosť viacerých odpovedí, v %)

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

23

OBSAH

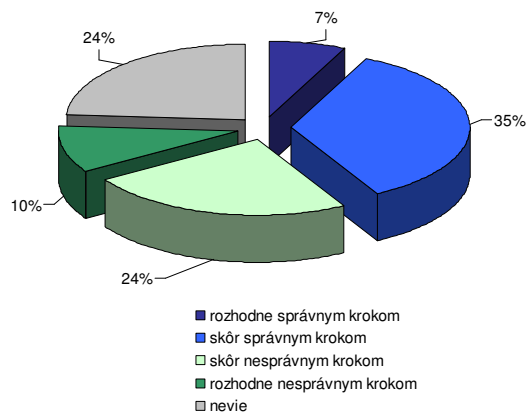
- Spoločenská atmosféra – nálady v populácii
- Trendy v účasti vo voľbách
- **Názory na regionálnu samosprávu**
- Čo hovoria výsledky regionálnych volieb 2005

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

24

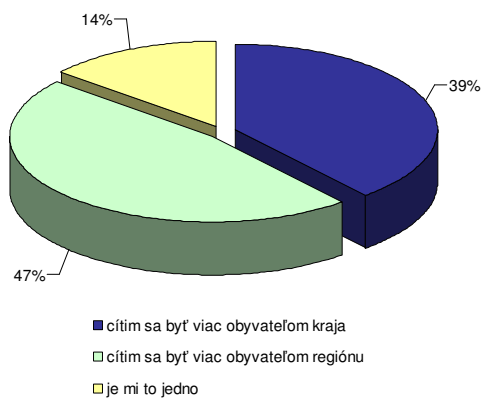
NÁZORY NA VYTVORENIE SAMOSPRÁVNÝCH KRAJOV

Zdroj: FOCUS, jún 2005

„Pred časom nastala zmena v územnom a správnom členení Slovenska a k 1. januáru 2002 vzniklo osem samosprávnych krajov nazývaných aj vyššie územné celky („VÚC“). Podľa Vás, vytvorenie ôsmich samosprávnych krajov („VÚC“) bolo ...“

IDENTITA S KRAJOM / REGIÓNOM

Zdroj: FOCUS, jún 2005

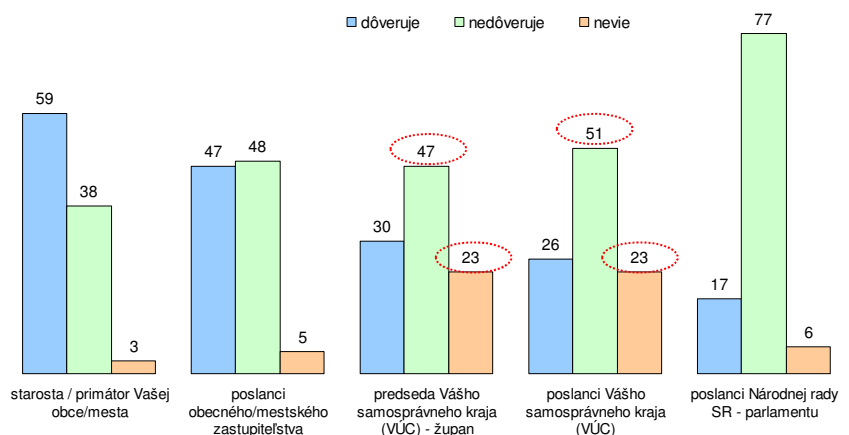
„Každý z nás žije v nejakom kraji, napríklad v Bratislavskom, Žilinskom, Prešovskom atď., a zároveň žije aj v istom regióne, napríklad na Gemeri, na Orave, v Liptove, na Spiši, na Záhori, v Šariši atď. Vy osobne sa cítite byť viac obyvateľom kraja alebo regiónu? K čomu máte pocitovo bližšie?“

IDENTIFIKÁCIA S REGIÓNMÍ PODĽA KRAJOV SR

(v%)	Cíti sa byť viac obyvateľom:		je mu/jej to jedno
	regiónu	kraja	
Žilinský	60	29	10
Košický	52	31	17
Banskobystrický	50	42	8
Trenčiansky	50	41	9
Trnavský	48	37	15
Prešovský	45	39	16
Nitriansky	42	44	14
Bratislavský	25	53	22
PRÍEMER SR	47	39	14

Zdroj: FOCUS, jún 2005

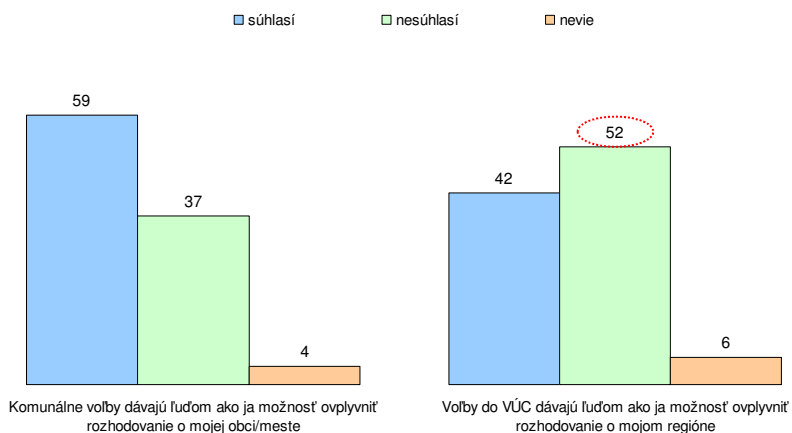
MIERA DÔVERYHODNOSTI PREDSTAVITEĽOM VEREJNÉHO ŽIVOTA

Zdroj: FOCUS, jún 2005

„Povedzte, prosím, do akej miery dôverujete alebo nedôverujete nasledujúcim osobám?“ (v %)

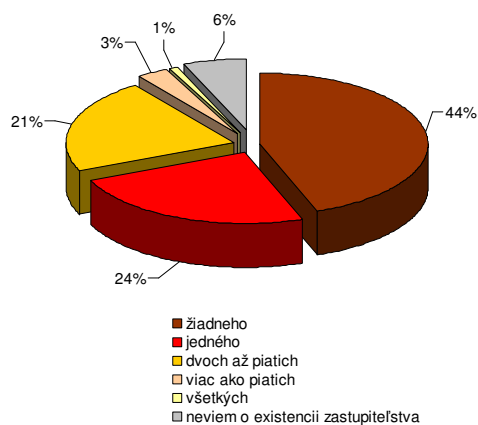
MOŽNOSŤ ROZHODOVAŤ O VLASTNOM REGIÓNE

Zdroj: Inštitút pre verejné otázky, november 2005

„Povedzte, prosím, do akej miery súhlasíte alebo nesúhlasíte s nasledujúcimi názormi?“ (v %)

ZNALOSŤ POSLANCOV SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Zdroj: MVK/Sme, september 2005

„Koľkých poslancov zastupiteľstva samosprávneho kraja, v ktorom žijete poznáte aspoň podľa mena?“

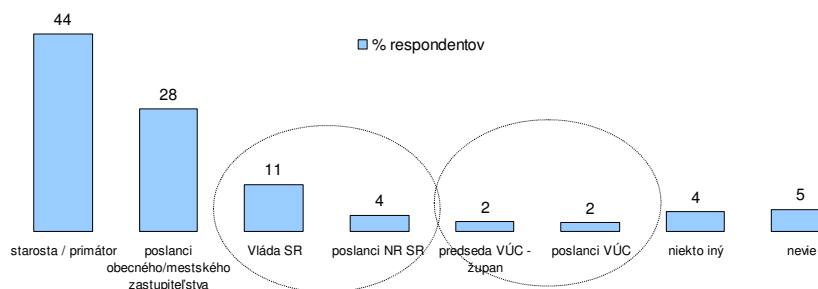
FAKTORY NEZÁUJMU O VOĽBY DO VÚC

- Nízka miera identifikácie občanov s krajinami ako prirodzenými územno-správnymi jednotkami
- Nízka miera dôvery v to, že prostredníctvom volieb do VÚC môžu občania ovplyvňovať život v kraji, kde žijú (na radnicu ešte dovidia, ale do krajského mesta už nie)
- Nízka miera vizibility práce VÚC – ľudia stále tápajú v kompetenciách, sťažujú sa na nedostatok informácií, VÚC pripisujú nízku dôležitosť pri ovplyvňovaní ich každodenného života
- Nízka miera znalosti kandidátov do VÚC (zvýhodnené sú známe osobnosti predovšetkým z verejného života, kumulovanie volených funkcií)
- Nízka miera dôvery v poslancov a ich prácu (ako im môžu dôverovať, keď ich nepoznajú)
- Hodnotová dezorientácia voliča - volebné koalície vznikajú tesne pred voľbami, v koalíciách sa objavujú strany, ktoré na najvyššej úrovni reprezentujú rôzne politické svety

VŠEOBECNÉ (odrážajú spoločenskú klímu)

ŠPECIFICKÉ (viažúce sa k voľbám do VÚC)

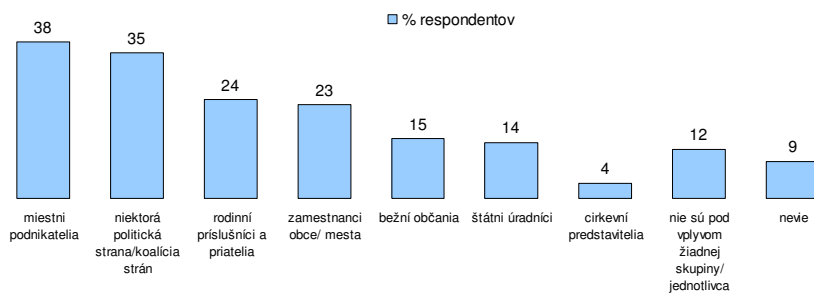
Kto má najlepšie možnosti zlepšiť život vo Vašej obci/meste

„Kto má, podľa Vás, najlepšie možnosti zlepšiť život vo Vašej obci/meste?“ (v %)

Zdroj: FOCUS, jún 2005

Kto má vo Vašej obci/meste najväčší vplyv na rozhodovanie starostu/ primátora a poslancov

„Ktorí jednotlivci alebo skupiny majú, podľa Vás, vo Vašej obci/ meste najväčší vplyv na rozhodovanie starostu/ primátora a poslancov miestneho/ mestského zastupiteľstva?“ (v %, možnosť 2 odpovedí)

Zdroj: FOCUS pre TIS, november 2007

OBSAH

- Spoločenská atmosféra – nálady v populácii
- Trendy v účasti vo voľbách
- Názory na regionálnu samosprávu
- **Čo hovoria výsledky regionálnych volieb 2005**

VOĽBY 2005: RODOVÁ A VEKOVÁ SKLADBA KANDIDÁTOV NA POSLANCOV A ZVOLENÝCH POSLANCOV

v %

Kritérium, skupiny	Kandidáti	Zvolení poslanci
ROD		
Muži	81	86
Ženy	19	14
SPOLU	100	100
VEK		
18 – 30 rokov	7	3
31 – 40 rokov	14	13
41 – 50 rokov	36	44
51 – 60 rokov	36	37
61 rokov a viac	7	3
Spolu	100	100

Zdroj: Krivý, V.: Výsledky regionálnych volieb 2005

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

35

SKLADBA KANDIDÁTOV NA POSLANCOV A ZVOLENÝCH POSLANCOV PODĽA AKADEMICKÝCH TITULOV

Akademický titul	Absolútne početnosti		v %		Miera úspešnosti
	kandidáti	zvolení	kandidáti	zvolení	
Ing.	1012	188	36	46	0,186
MUDr.	190	68	7	17	0,358
Mgr.	236	36	8	9	0,153
JUDr.	112	18	4	4	0,161
RNDr.	40	14	1	3	0,350
PhDr.	60	10	2	2	0,167
MVDr.	30	9	1	2	0,300
PaedDr.	36	8	1	2	0,222
Bc.	45	6	2	2	0,133
RSDr.	19	4	1	1	0,211
Ing.arch.	19	3	1	1	0,158
Dr.	8	0	0,3	0	0,000
s inými titulmi	10	2	0,4	0,5	0,200
bez titulu	1016	46	36	11	0,045
SPOLU	2833	412	100	100	0,145

Poznámka: Tituly profesor a docent neboli v tejto tabuľke zohľadnené, pretože predstavujú ďalší osobitý rez.

Zdroj: Krivý, V.: Výsledky regionálnych volieb 2005

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

36

SKLADBA KANDIDÁTOV NA POSLANCOV A ZVOLENÝCH POSLANCOV PODĽA UVÁDZANÉHO POVOLANIA

tabuľka je usporiadaná podľa podielov medzi zvolenými poslancami

Povolanie	Absolútne početnosti		v %		Miera úspešnosti
	kandidáti	zvolení	kandidáti	zvolení	
Lekári	184	62	6	15	0,337
Manažéri, vedúci prac., riaditelia, predsedovia	346	59	12	14	0,171
Starostovia	230	58	8	14	0,252
Primátori	67	39	2	10	0,582
Pedagógovia, vychovávateľia	200	29	7	7	0,145
Prednostovia úradov	49	18	2	4	0,367
Ekonomovia	138	17	5	4	0,123
Podnikatelia	214	13	8	3	0,061
Elektrotechnici	43	12	2	3	0,279
Zástupcovia primátorov	21	11	1	3	0,524
Právnici, advokáti	99	10	4	2	0,101
Technici	126	9	4	2	0,071
Poslanci	18	6	1	2	0,333
Strojári	46	5	2	1	0,109
Zástupcovia starostov	10	5	0,4	1	0,500
.....
SPOLU	2833	412	100	100	0,145

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

Zdroj: Krivý, V.: Výsledky regionálnych volieb 2005

37

KANDIDÁTI NA POSLANCOV A ZVOLENÍ POSLANCI: ICH POLITICKÉ ZÁZEMIE

Politické zázemie (nominácia)	Absolútne početnosti		v %		Miera úspešnosti
	všetci kandidáti na poslancov	zvolení poslanci	všetci kandidáti na poslancov	zvolení poslanci	
Jednotlivé politické strany	1287	71	45	17	0,055
Nezávislí kandidáti	391	39	14	10	0,099
Koalice strán	1155	302	41	73	0,261
SPOLU	2833	412	100	100	0,145

Poznámka: Graficky sú zvýraznené najsilnejšie zastúpené skupiny v uvedených číselných stĺpcoch.

Zdroj: Krivý, V.: Výsledky regionálnych volieb 2005

Agentúra FOCUS: Akými témami vyhrať voľby?

38

PODOBA A ÚSPEŠNOSŤ POLITICKÝCH BLOKOV V REGIONÁLNYCH VOĽBÁCH 2001 (vo voľbe poslancov)

Politický blok	Voľby 2001: volebné hlasy a poslanecké mandáty pre politické bloky	
	volebné hlasy (v%)	poslanecké mandáty (v%)
Blok HZDS	25,0	47,6
Blok stredopravých strán	40,0	42,6
Blok stredolavých strán	8,6	3,7
SNS – PSNS	6,4	1,3
KSS-ZRS	4,6	0,3
Iné strany	3,9	0,0
Nezávislí kandidáti	11,7	4,5
SPOLU	100	100

Zdroj: Krivý, V.: Výsledky regionálnych voľieb 2001

ROZDELENIA DO POLITICKÝCH BLOKOV: KANDIDÁTI NA POSLANCOV, ZÍSKANÉ „VÝLUČNÉ“ HLASY PRE VŠETKÝCH KANDIDÁTOV A PRE PODSÚBOR ZVOLENÝCH POSLANCOV, ZVOLENÍ POSLANCI

celoslovenské rozdelenia, usporiadané podľa posledného stĺpca, údaje sú v %

OPIS BLOKU	Relatívne počty kandidátov na poslancov	Získané hlasy pre všetkých kandidátov	Získané hlasy iba pre zvolených	Relatívne počty zvolených poslancov
Stredopravé strany a spojenia	28,9	36,4	46,2	50,2
Nezávislí kandidáti	13,8	11,3	5,6	9,5
Stredolavé & stredopravé strany & slovenské národné strany	3,6	4,4	5,2	8,7
Stredopravé strany & stredolavé & HZDS & slovenské národné strany	1,7	13,3	28,7	8,3
Stredolavé strany & slovenské národné strany	3,7	4,5	4,7	6,6
HZDS & slovenské národné strany & stredopravé strany	1,6	1,9	2,5	4,9
Stredolavé strany & stredopravé strany	4,4	6,2	2,9	3,4
Stredolavé strany a spojenia	2,3	2,2	1,6	2,9
HZDS & slovenské národné strany & radikálna ľavicová	4,8	4,3	1,3	2,9
„Ostatné“ strany a koalície	8,6	3,7	0,7	1,2
HZDS & slovenské národné strany	3,6	2,4	0,6	1,2
HZDS	1,6	0,9	0,2	0,2
Slovenské národné strany	5,6	2,1	x	X
Radikálne ľavicové strany	15,8	6,4	X	x
Spolu N	2 833	3 680 557	1 452 021	412
Spolu %	100,0	100,0	100,0	100,0

Kto má najväčšiu šancu uspieť (ideálny kandidát)

- skôr muž ako žena
- skôr kandidát v strednom veku (41-60 rokov) než v mladšom alebo staršom (dôchodkovom) veku
- kandidáti s titulom MUDr., RNDr., MVDr.
- primátori, viceprimátori, zástupcovia starostov, prednostovia úradov, lekári a poslanci (na rozdiel napr. od podnikateľov)
- skôr kandidáti za koalíciu politických strán než nezávislí alebo kandidujúci len s podporou jednej politickej strany

Ďakujem za pozornosť

FOCUS
Center for Social and Marketing Analysis
P.O. BOX 293
810 00 Bratislava
Slovak Republic

office: Grosslingova 37
tel: ++ 421 2 529 31 366
fax: ++421 2 529 31 378
e-mail: martin.slosiarik@focus-research.sk
www.focus-research.sk

